

Sterkste banengroei bouw sinds 1996

Tussen 1 april 2022 en 1 april 2023 is de werkgelegenheid in Nederland met 2,6 procent gegroeid. Door de toename van ruim 244.000 banen kwam de totale werkgelegenheid in Nederland uit op ruim 9,6 miljoen banen. Deze groei is vergelijkbaar met de groei in het jaar daarvoor (2,9 procent). Opnieuw was de landbouw de enige sector waarin het aantal banen afnam. De sterkste groei vond plaats in de sector cultuur & recreatie (5 procent). De bouw groeide met 4,6 procent, de sterkste groei van deze sector sinds 1996. Het aantal vestigingen nam tussen 1 april 2022 en 1 april 2023 toe met 120.000. Dit is een groei van 6,1 procent, vergelijkbaar met het voorgaande jaar. Voor het eerst zijn er in Nederland meer dan 2 miljoen vestigingen.

Dit blijkt uit cijfers van LISA, het landelijk databestand met gegevens over alle vestigingen in Nederland waar mensen betaalde arbeid verrichten. De samenvoeging van regionale registers, de kwaliteitsborging en de publicatie van de cijfers worden sinds 1996 verzorgd door de Stichting LISA. Met dit onderzoek is de 28^e jaargang voltooid. Dit maakt LISA een unieke datareeks van landelijke werkgelegenheidsinformatie op vestigingsniveau. Het LISA-bestand is bijzonder geschikt om ontwikkelingen van werkgelegenheid, vestigingen en toegevoegde waarde van sectoren en gebieden over een langere periode te volgen.

Groei zet door

Het totaal aantal banen in Nederland bedroeg per 1 april 2023 bijna 9.606.000. Dit zijn er ruim 244.000 meer dan in april 2022, een groei van 2,6 procent (zie figuur 1). Dit is een voortzetting van de sterke groei in het voorgaande jaar.

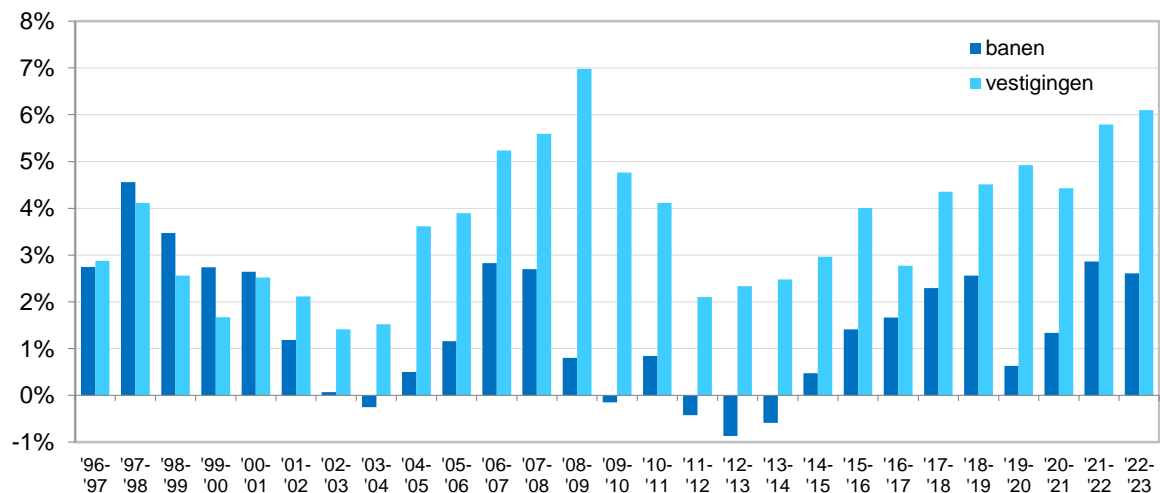
Het aantal vestigingen nam in 2023 sterker toe dan het aantal banen: de groei van het aantal vestigingen tussen 2022 en 2023 bedroeg 6,1 procent, een toename van 120.000 vestigingen. Het totale aantal vestigingen komt daarmee per 1 april 2023 voor het eerst boven de 2 miljoen. De toename van het aantal vestigingen is grotendeels afkomstig van vestigingen met 1 werkzame persoon. Deze banen vormen bijna de helft van de groei van het totaal aantal banen. Deze ontwikkeling, namelijk een sterke toename van het aantal eenmanszaken, is zichtbaar sinds 2001.

Van alle vestigingen bestaat nu ruim driekwart (77%) uit eenmanszaken, zzp'ers, freelancers en kleine zelfstandigen. Deze groep is goed voor 18 procent van de totale werkgelegenheid.

In tegenstelling tot de drie voorgaande jaargangen waren er tussen de laatste twee peilmomenten geen maatregelen van kracht om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Bij de analyse van de ontwikkeling over het afgelopen jaar hoeft dus geen rekening gehouden te worden met de impact van lockdowns op de horeca en winkels.

Figuur 1

Ontwikkeling banen en vestigingen sinds 1996

Bron: LISA 2023

Aantal kleine banen groeit weer

Bij het meten van de werkgelegenheid maakt LISA onderscheid naar het gemiddeld aantal gewerkte uren per week. Banen vanaf 12 uur noemen we grote banen; bij minder dan 12 uur spreken we van kleine banen. De groei van het aantal grote banen bedroeg 2,5 procent ten opzichte van 1 april 2022. Sinds de start van LISA in 1996 was er vrijwel altijd sprake van een toename van het aantal kleine banen. Alleen in 2021 was er sprake van krimp, met 0,9 procent. Dit was deels te wijten aan de afname van het aantal banen in de horeca, een sector waar relatief veel contracten voor een klein aantal uren zijn. Daarna is het aantal kleine banen weer gegroeid: met 2,6 procent in 2022 en met 3,4 procent in 2023. Het aandeel kleine banen bedraagt nu 15,2 procent.

Grootste absolute groei bij zakelijke diensten

Tabel 1 toont de ontwikkeling van het totale aantal banen per sector. De grootste groei in *absolute* zin is te vinden bij de zakelijke diensten. In deze sector nam het aantal banen toe met ruim 56.000 (+3,9%), de grootste groei sinds 2008. Enkele branches die meer dan gemiddeld bijdroegen aan de groei zijn organisatieadviesbureaus, ingenieurs, particuliere beveiliging en public relationsbureaus. In deze laatste groep zitten ook vloggers en influencers.

Ook in de zorg nam het aantal banen toe, met bijna 43.000 banen, net als in het voorgaande jaar. Deze groei was vooral te vinden bij paramedische praktijken (o.a. fysiotherapie, psychologie, overige paramedische praktijken en alternatieve geneezing; +8.100 banen) maar ook in de kinderopvang (+6.600 banen) en de thuiszorg (+4.900 banen). In de preventieve gezondheidszorg was een daling met 2.000 banen te zien, waarschijnlijk veroorzaakt door het afschalen van de aan corona gerelateerde werkgelegenheid bij GGD's.

Tabel 1

Aantal vestigingen en banen in Nederland naar sector (2023)

sector	vestigingen absoluut	banen			
		absoluut	% in totaal	groei abs. 2022/2023	groei % 2022/2023
landbouw & visserij	76.040	220.230	2,3%	-1.950	-0,9%
industrie	83.810	960.260	10,0%	11.580	1,2%
bouw	233.650	570.720	5,9%	25.310	4,6%
handel	305.820	1.632.410	17,0%	19.200	1,2%
transport	62.860	496.830	5,2%	14.990	3,1%
horeca	75.250	462.270	4,8%	15.570	3,5%
informatie & communicatie	114.380	372.990	3,9%	12.500	3,5%
financiële instellingen	16.120	216.440	2,3%	2.790	1,3%
zakelijke diensten	524.020	1.499.290	15,6%	56.370	3,9%
overheid	3.250	496.070	5,2%	11.640	2,4%
onderwijs	125.760	678.880	7,1%	18.150	2,7%
zorg	237.770	1.540.630	16,0%	42.600	2,8%
cultuur & recreatie	117.930	247.650	2,6%	11.790	5,0%
overige diensten	110.110	211.000	2,2%	3.510	1,7%
totaal	2.086.760	9.605.670	100%	244.050	2,6%

Bron: LISA 2023

Bouw kent sterkste relatieve groei sinds 1996

De grootste toename in *relatieve* zin was te zien in cultuur & recreatie (+5,0%). Deze relatief kleine sector kende in 2021 een krimp als gevolg van de coronamaatregelen (-1,0%) maar herstelt zich nu weer.

Een andere sector met sterke relatieve groei was de bouw. Door de toename met ruim 25.000 banen groeide de sector met +4,6 procent. Dit is de sterkste groei van deze sector sinds de start van het LISA-register in 1996. Naast de algemene burgerlijke en utiliteitsbouw (+8.200 banen) was er groei in de branches elektrotechnische bouwinstallatie (+4.200 banen) en bouw timmeren (+2.100 banen). De groei in de elektrotechniek kan gerelateerd worden aan de energietransitie: de vraag naar installateurs van onder andere zonnepanelen is in de afgelopen jaren toegenomen. Opvallend is verder de sterke groei in het leggen van elektriciteits- en telecommunicatiekabels. In de afgelopen vijf jaren nam het aantal banen in

deze branche bovengemiddeld toe, in 2022/2023 met 16 procent (+1.700 banen). Deze ontwikkeling hangt ook samen met de energietransitie (bijvoorbeeld de aanleg van kabels voor laadpalen) en met de grootschalige aanleg van glasvezelnetwerken.

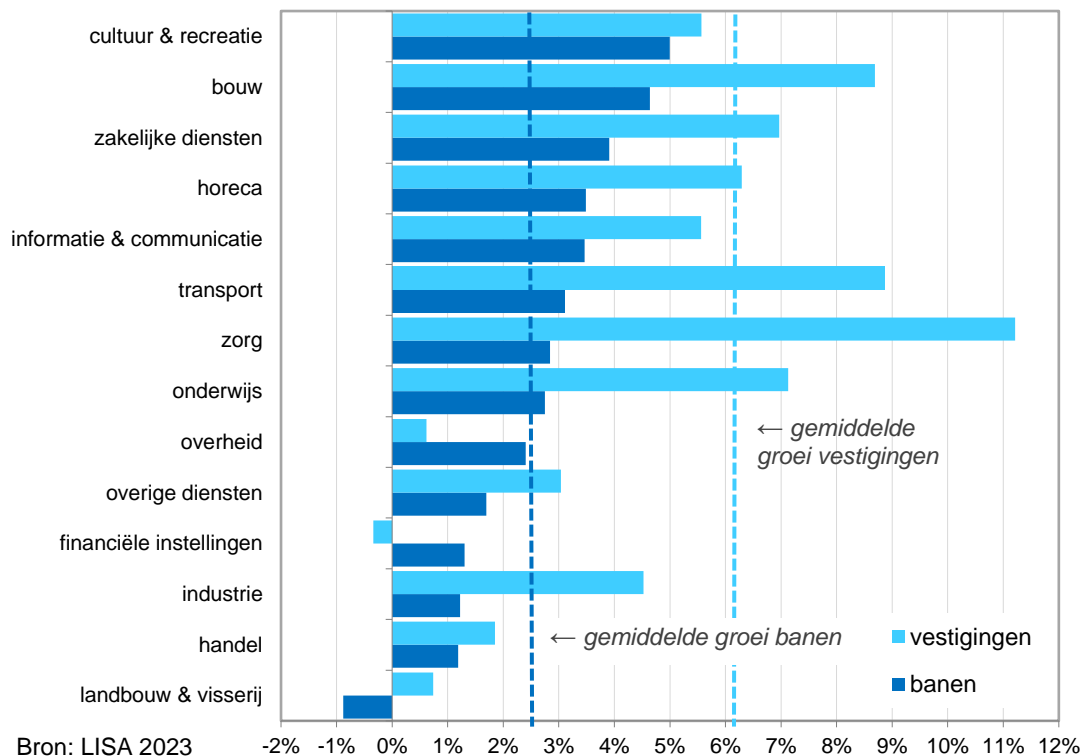
Herstel horeca zet door

De horeca had in de afgelopen jaren te maken met de impact van coronamaatregelen. In de perioden 2019/2020 en 2020/2021 kromp de sector sterk. Daarna volgde een jaar met stevig herstel (een groei van 4,7%). Tussen 1 april 2022 en 1 april 2023 zette het herstel van de horeca zich door en nam het aantal banen toe met 3,5 procent. Het totale aantal banen ligt nu weer boven het niveau van 2019.

Net als in 2022 is landbouw & visserij de enige sector met krimp. In deze sector nam het aantal banen af met bijna 2.000, een krimp van 0,9 procent (zie figuur 2).

Figuur 2

Ontwikkeling vestigingen en banen naar sector (2023)

Centraal gelegen regio's groeien sterkst

De regio's met de hoogste werkgelegenheidsgroei tussen 2022 en 2023 waren vooral te vinden in het midden van het land (zie figuur 3, volgende pagina). De sterkste groei was te vinden in de provincie Flevoland (+3,8%), gevolgd door de regio Zuidwest-Gelderland (+3,5%). Naast de zakelijke diensten en de zorg deden de bouwsector en de handel in deze regio's het goed. Ook in Utrecht groeide het aantal banen flink. (+3,4%).

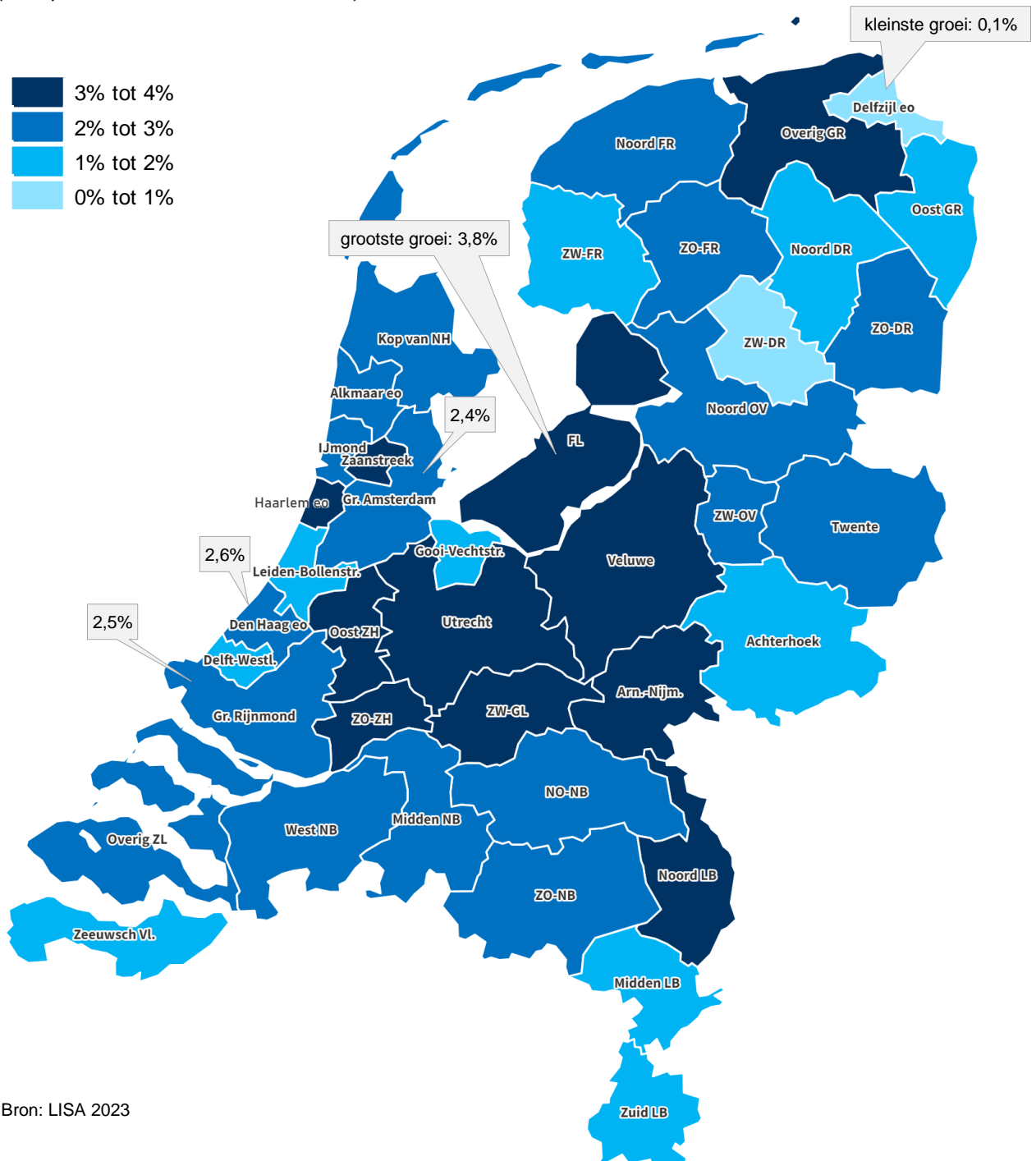
Buiten de centraal gelegen regio's waren de Zaanstreek en Agglomeratie Haarlem relatief sterke groeiers, beide 3,3 procent. In de regio Zaanstreek sprong de bouw eruit (+9%), in Haarlem e.o. was vooral de zakelijke dienstverlening verantwoordelijk voor de groei (+5,3%).

De drie grootstedelijke regio's (Groot Amsterdam, Groot Rijnmond en Agglomeratie 's-Gravenhage) lieten elk een groei zien gelijk aan of iets onder het landelijk gemiddelde.

Er zijn geen regio's waar het aantal banen afnam tussen 2022 en 2023. In Delfzijl en omstreken bleef het aantal banen gelijk. De groei in andere sectoren werd hier teniet gedaan door een afname van het aantal banen in de industrie (-6%). In Zuidwest-Drenthe was de groei met 0,8 procent beperkt. Hoewel de bouw een flinke groei liet zien (+11%) was er een groot verlies aan banen in de zorg (-5%).

Figuur 3

Werkgelegenheidsontwikkeling 2022-2023 per COROP-regio
(klik op de kaart voor een online versie)

Bron: LISA 2023

Toelichting:

LISA is een databestand met gegevens vanaf 1996 over alle vestigingen in Nederland waar betaald werk wordt verricht. De kerngegevens per vestiging hebben een ruimtelijke component (locatie) en een sociaal-economische component (werkgelegenheid en economische activiteit). Niet alleen omdat ook vestigingen van de overheid, het onderwijs, de gezondheidszorg en de vrije beroepsbeoefenaars in LISA zijn opgenomen, is dit bestand uniek in zijn soort, maar ook omdat cijfers beschikbaar zijn tot op een zeer laag aggregatieniveau: wijk, buurt en bedrijventerrein. LISA wordt gebruikt door overheden, onderzoeksbureaus en kennisinstellingen ten behoeve van onderzoek en beleid op het gebied van o.a. milieu, veiligheid en regionale economie. Het LISA-bestand is voorzien van de Standaard Bedrijfsindeling SBI 2008. Sinds 2011 is het LISA-bestand bovendien voorzien van informatie uit de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), zoals xy-coördinaten. Ook is op vestigingsniveau informatie beschikbaar over productie en toegevoegde waarde. Meer informatie over de meerwaarde van LISA-cijfers en de wijze waarop de gegevens tot stand komen kunt u vinden op www.lisa.nl. Ook kunt u contact opnemen met Robert Nordeman (tel. 020-308 48 33) van de LISA Projectorganisatie. Ipsos I&O is als projectorganisatie verbonden aan LISA.